

## Самостійна робота № 10 (2 год) ЗМ2, Т7

### **Тема заняття: Україна «застійної» доби(1965-1985рр)**

Мета заняття навчальна: *ознайомити студентів з поняттям політична криза, розкрити процес демократичних перетворень в Україні в 1965-1985 роках, проаналізувати реформування у сфері економіки, культури та політики;*

виховна: *виховувати в студентів повагу до минулого нашої держави;*

пізнавальна: *формувати уявлення про державотворчі, політичні, економічні перетворення, що відбувалися в 1965-1985 роках на Україні;*

розвиваюча:*продовжувати розвивати вміння робити висновки, та аналізувати історичний матеріал;*

міжпредметні зв'язки: *всесвітня історія, географія;*

вид контролю:*усне опитування;*

завдання: *підготувати повідомлення;*

Література: *Л.6(о) § 10-14.*

*Контрольні запитання:*

- 1. Політичний переворот.*
- 2.Реформування в галузі промисловості та сільського господарства.*
- 3.Перетворення в соціальній сфері.*
- 4. Утворення Української Гельсінської спілки.(УГС).*

### **МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ**

**Основні поняття:** *грошова реформа, дисидент, реабілітація, воєнно-промисловий комплекс.*

Слід звернути увагу на застій в розвитку СРСР і України, який був спричинений:

\**посиленням адміністративно-командних важелів в економіці після десятиліття хрущовських реформ і неосталінізму в ідеології;*

\**нездатністю нового керівництва відреагувати на виклик часу, коли світ вступив у нову фазу НТР;*

\**надприбутками що потекли до СРСР у вигляді «нафто доларів» після підвищення цін на нафту у світі і дали йому змогу деякий час не тільки «латати дірки» у своїй економіці, а й змагатися з США у військовій промисловості та боротися за «третій світ».*

Після усунення М.Хрущова головою Ради Міністрів СРСР став О.Косигін, який розпочав економічну реформу, спрямовану на посилення економічних стимулів у діяльності підприємств та організацій. В Україні на нові методи планування та економічного стимулювання у 1966р. перейшло 15% підприємств, а в 1970р. – 85%.

На першому етапі реформа сприяла поліпшенню показників виробництва. Економічні методи керівництва розчинялися у командно-адміністративних. Економіка й надалі залишалася витратною, екстенсивною.

70-ті роки ознаменувалися початком технологічного етапу НТР. В процесі зміцнення та вдосконалення матеріально-технічної бази сільського господарства, переведення його на індустріальну основу поглибилася спеціалізація галузі. Виникли самостійні виробництва й галузі в землеробстві та тваринництві.

Велику увагу в цей час було приділено розвитку паливно-енергетичного комплексу. Позитивних результатів було досягнуто в гірничорудній, вугільній, металургійній промисловості. Розвивалися машинобудівна, металообробна, електроенергетична, хімічна, нафтохімічна промисловість. Збільшувалося виробництво і постачання сільському господарству концентрованих добрив, засобів захисту рослин.

Таким чином промисловість України освоїла 440 зразків нової техніки, було введено в дію 30 повністю автоматизованих виробництв, більше 3 тис. цехів та дільниць, 8 тис. автоматичних та напіваавтоматичних ліній, знято з виробництва 1,1 тис. найменувань застарілої техніки. Ця п'ятирічка була названа фахівцями «золотою».

Хоча період 1965-1985 рр. називають періодом застою, та все одно покращилося деякою мірою життя населення. Так, колгоспники нарешті почали регулярно отримувати пенсію та заробітну плату. Зросла купівельна спроможність населення. Середня заробітна плата зросла з 78 крб. у 1960р. до 155 крб. у 1980р. Зріс авторитет товарів та послуг.

Складною залишалася житлова проблема, хоча для її розв'язання виділялися мільярні суми. Що стосується життя на селі, то попри зростаючі капіталовкладення рівень життя тут був нижчим, ніж у містах. Різниця у рівні життя спонукало сільську молодь будь-що потрапити на постійне проживання до великих міст.

Хоча в СРСР була декларована рівність громадян, партійно-державне керівництво користувалося привілеями у розподілі матеріальних благ. Вони утворили свою власну систему постачання продовольства без черг.

У 1970-1980рр. економіка СРСР розвивалася в основному екстенсивним шляхом. Це мало негативний відбиток на Україні. У ці роки за рішенням Центру споруджували гіганти індустрії, що були зорієнтовані на випуск продукції для союзу.

Після підписання Радянським Союзом у серпні 1975р. заключного документа в Гельсінкі у країні активно поширюється дисидентський рух. Повірівши в лібералізацію радянського ладу, дисиденти почали організовувати легальні групи й об'єднання, які мали доглядати за дотриманням прав людини в СРСР. Перший Гельсінський комітет було засновано в Москві в травні 1976р.

В українських дисидентів був власний досвід такої діяльності, пов'язаний з створенням організації для контролю за дотриманням прав людини в Україні. 9 листопада 1976р. М.Руденко, О.Бердник, І.Кандиба, Н.Строката-Караванська, О.Мешко, М.Матусевич, О.Тихий проголосили утворення Української групи сприяння виконанню Гельсінських угод (УГГ). УГГ ставила за мету ознайомити широкі маси української громадськості з Декларацією прав людини, сприяти виконанню Гельсінських угод, домагатися акредитації в Україні представників зарубіжної преси, створення незалежного прес-агенства, інформування світової громадськості про факти порушень в Україні Декларації прав людини та гуманітарних статей, прийнятих нарадою у Гельсінкі. З 1976до 1980рр. ця організація зробила 30 заяв, видала 18 меморандумів і 10 бюлетенів.

### ***Питання, які винесені на співбесіду:***

1. Назвіть основні напрямки здійснення господарської реформи 60-х років?
2. Які обставини спричинили усунення П.Шелеста з поста першого секретаря ЦК КП України?
3. Перлічіть основні галузі промисловості України, розвитку яких сприяв центр у 70-80 роки?
4. Дайте визначення воєнно-промисловий комплекс?
5. Дайте характеристику деструктивним процесам на селі?

### ***Підготувати повідомлення:***

1. Чорнобильська катастрофа.
2. Діяльність Української гельсінської спілки.